

Friday for Future alla fredagar

Klimatet kan inte vänta på tekniska lösningar medan politikerna skjuter upp åtgärder som måste komma.

Vi bjuder på vegetarisk soppa, bröd, engagerade talare och förhoppningsvis även jazzspis. Kom och påverka politikerna på Stortorget med oss i Fridays For Future Lund.

Kulturnatten

Nu laddar vi för Kulturnatten 2022! 17 september hoppas vi att vi ses på gator, torg och hos alla fantastiska aktörer som medverkar i Kulturnatten.

[Här hittar du programmet!](#)

Årets skörd var god

Nu förbereds sådden inför nästa år. Världens bästa åkerjord söder om Höje å breder ut sig mot horisonten. Himlen möter jorden och traktorn rör sig sakta över åkern.

Röda Kapellet i val och invigning

Kunskapsparken uppe på Brunnshög invigdes officiellt i söndags genom att kommunalrådet Sandberg på ett vant sätt klippte av ett guldfärgat band. Sedan spelade den allestädes närvarande orkestern Röda Kapellet en hyllning till Lunds spårväg. En musikaliskt spännande sexstämmig svit, av Håkan B Carlsson. Sviten illustrerar olika hållplatser längs vägen från Lund C till ESS.

Röda Kapellet har nu bara en valspelning kvar före valet. Kom gärna till Mårtenstorget på lördag, den 10:e, klockan 11, för att lyssna på Kapellet när man, med full kraft, spelar allt från La Lega till Falsk matematik.

Helena Falk, V:s partiföreträdare i Lund och nu fösta namn på fullmäktigelistan. Här med sin lilla Kerstin, som föddes i maj. Helena talade om Vänsterpartiets kommunalpolitik och nämde speciellt V:s kamp för mer personal på förskolan.

Sverigepriser eller Putinpriser på elmarknaden?

Nooshi Dagostars förslag ”Sverigepriser” bygger på energiexperten Bengt Ekenenstiernas lösning att skilja elmarknaden i södra Sverige från den europeiska.

Magdalena Andersson avvisar förslaget med påståendet att det strider mot EU-lagstiftningen. Det skulle kunna leda till splittring inom EU.

Fredagen den 9 september diskuterar EU elpriserna och en vecka senare lägger EU-kommissionens ordförande Ursula Leyen fram sin årsplan. Då får vi se vilken väg EU går.

Valdags!

Dags att gå till val igen. När man tröttnat på den aktuella debatten och söker sig bakåt till valens forntid kan man hitta intressanta ting.

Alla valparoller har ett bäst före datum, vissa ruttnar helt medan andra blir mer outgrundliga, vad är en paragrafherre egentligen? Vilka av årets paroller förtjänar att le åt om hundra år? Inte så lätt att veta men låt inte det hindra dig på söndag.

Krossar klimatet Putin? av Gunnar Stensson

I fredags (2/9) avbröt Ryssland gasleveranserna till EU. Det driver upp energipriserna, också i Sverige. I värsta fall kan en finanskris utlösas. Risken för att för att Ryssland skulle stoppa leveranserna var man medveten om i EU. På fredag kommer EU kanske frikoppla elpriserna från de höga gaspriserna.

I Sverige utlovas stora statliga program för att skydda medborgarna och företagen från skyhöga elpriser och snabbt ökande inflation. Det vet vi alla.

De stoppade gasleveranserna får konsekvenser i Ryssland också. Landet har redan drabbats hårt av klimatkrisen.

Klimatkrisen kan på sikt avgöra Rysslands – och Putins - öde. Dessutom påverkas grannländerna, inklusive Sverige, av ett eventuellt ryskt klimatsammanbrott. Här kommer några hårda fakta.

Ryssland är världens fjärde största utsläppare av växthusgaser.

20 miljoner hektar skog föröddes 2019 i bränder i östra Sibirien.

En tredjedel av landets territorium ligger norr om polcirkeln. Permafrosten i området håller på att smälta och mängden utsläppt metangas ökar snabbt. I Ryssland går upphettningen två gånger så fort som i den övriga världen.

Töande permafrost leder till att hela stadsdelar i sibiriska städer kollapsar, rörledningar spricker, järnvägsspår rivs sönder och vägar rasar samman.

Infrastrukturen hotas i de områden där tillgången på olja, naturgas och kol är störst. Även utvinningen av nickel och andra metaller hotas.

Fossila bränslen och naturgas ger Ryssland 65 procent av exportinkomsterna. Intäkterna från oljeexporten uppgick 2019 till 288 miljarder dollar.

Världsekonomin har redan börjat övergången från fossil till förnybar energi. Fordonen elektrifieras. Vind, vatten och kärnkraft ersätter de fossila bränslena. Under 2030-talet kommer priset på fossila energikällor att sjunka. Ryssland förlorar då en stor del av sina exportinkomster.

Rysk ekonomi var relativt stabil under 2000-talets första årtionde, men efter finanskrisen 2008 har tillväxten sjunkit från 6,5 procent per år till 0,5 procent.

Missnöjet växer i Ryssland. 2018 ledde en höjning av pensionsåldern till omfattande folkliga protester.

Coronakrisen drabbade Ryssland hårt. Endast en mindre andel av befolkningen vaccinerades. 2021 var dödstaten höga, enligt den ryska statistikmyndigheten omkring 203 000.

Överdödligheten sedan covid-utbrottet var samtidigt 753 000.

Den redan ödesdigra situationen i Ryssland förvärras av Putins invasion i Ukraina.

*Uppgifterna hämtade ur Kraghs aktuella bok
Det fallna imperiet*

Kassandra och klimatet av Ulf Nymark

I söndags var jag och hustrun i grannstaden och avnjöt en konsert med Mikael Wiehe. Konserten var en del i Wiehes stora avskedsturné. Varvat mellan wieheklassiska låtar som "Keops pyramid", "Titanic", "Sång till friheten", "Vem kan man lita på" etc framförde Wiehe i sedvanlig ordning många vassa synpunkter och tankvärda historier.

Apollons förbannelse

Bland annat berättade han den grekiska myten om Cassandra, dotter till kungaparet i Troja. Historien om Cassandra handlar om att guden Apollon blev förälskad i Cassandra och gav henne gåvan att se in i framtiden. När Cassandra inte besvarade Apollons varma känslor utfärdade han en förbannelse över henne. Han lät henne behålla förmågan att se in i framtiden, men ingen skulle komma att tro på hennes förutsägelser. Cassandra försökte varna trojanerna om Trojas förestående undergång och den Trojanska hästen, men hon blev inte trodd. "Jag fruktar att Greta Thunberg är vår tids Cassandra", avslutade Wiehe denna berättelse.

Jag delar fullt ut denna fruktan. Och det finns dessvärre inte bara en enda Cassandra – det finns en uppsjö Kassandror. Forskarna i FN:s klimatpanel, FN:s generalsekreterare António Guterres, för att nu nämna några av de många som jämte Greta, varnar för en kommande klimatkatastrof, om inte kraftfulla åtgärder vidtas.

Personliga och strukturella förändringar

För någon vecka sedan varnade inte mindre än 1944 forskare i en debattartikel i Aftonbladet under rubriken "[Nog nu, politiker – ta klimatkrisen på allvar](#)" för kommande kriser. Forskarna konstaterar att "många politiker ser ny teknik som lösningen på samhällets omställning, men forskningen visar tydligt att en stor del av omställningen måste ske genom att vi ändrar våra beteenden: konsumerar mindre, flyger mindre, äter mindre kött. Det krävs både personliga och strukturella förändringar." Sverige är inte längre ett föregångsland för klimatarbetet, menar forskarna, och pekar på sänkt bensin- och dieselskatt, pengar till nya motorvägsbyggen, förslag på halverad miljöbudget, minskade anslag till skydd av natur och ett minskat klimatbistånd.

**Kassandra med det
brinnande Troja i bakgrunden**

Sätt klimatkrisen högst på agendan!

De 1944 forskarna avslutar sin artikel med följande vädjan: ”Läget är akut – utsläppen fortsätter att öka när de tvärtom behöver minska drastiskt. Nu vädjar vi till **alla** Sveriges politiker: Sätt klimatkrisen högst på agendan! Använd den tillgängliga vetenskapliga expertisen, börja med att genomföra de rekommendationer ni redan fått från Klimatpolitiska rådet. Behandla klimatkrisen som den akuta och livsavgörande kris den är, och visa starkt politiskt klimatledarskap! ”

Rösta för en kraftfull klimatpolitik

Så här i valrörelsens sista skälvande timmar måste tyvärr konstatera att de flesta partier, inklusive de tre största partierna, inte tror på Kassandrornas budskap om den upphettade framtiden. Men än finns det möjligheter att rädda Troja och än kan vi mota bort den ökända hästen genom att med FN-chefens ord, ”gå från kollektivt självmord till alternativet kollektiv handling”. Men hur häva Apollons förbannelse? Ett bit på väg är att i valet på söndag rösta för en kraftfull klimatpolitik.

Ulf Nymark, Miljöpartiet, kandidat till kommunfullmäktige

Vänsterpartiets ståndpunkter inför Handelsföreningens debatt om Stadskärnan av Ann Schlyter

Handelsföreningen frågar hur Lunds ska få den attraktivaste stadskärnan i Sverige. Det borde inte vara svårt, med den stad vi ärvt. Vänsterpartiet vill

- Behålla det unika medeltida gatunätet
- Ha en måttlig och varierad skala i bebyggelsen
- Stoppa alla rivningar av gamla hus
- Se färre stora bussar till förmån för små matarbussar
- Flera gågator och mindre biltrafik

Med bilen som dominerande och bestämmande inslag försvinner stadsrummet som attraktiv vistelseyta. Det är sorgligt att Lund med sin medeltida stadskärna inte utnyttjar sina unika kvaliteter för att bli en riktigt framsynt och attraktiv stadskärna, som folk dras till för att njuta av gaturummet, skyltfönstren och utbudet.

- Nederländerna har varit föregångare. Enskilda städer, såsom Pontevedra i Spanien var tidiga

men nu är många andra europeiska länder på gång. Ledare i Dagens Industri har beskrivit tyska långtgående förslag och försök med bilfria innerstäder påhejade av vad DI kallar en växande miljöhöger, där även chefer för stora bilkoncerner förespråkar bilfria stadskärnor.

Två exempel att jämföra med Lund:

- Groningen, en stad lite större än Lund, hade också sina genombrottsförslag på sextiotalet. Lyckligtvis stoppades det även där. Liksom här stoppades genomfartstrafik genom stan. Men medan det mesta har stått stilla här sedan dess, har det hänt mycket i Groningen med ett nät av bilfria gator. Nederländerna har i ett halvsekel jobbat på att ge prioritet till cyklister, gående och kollektivtrafik, samt införas gröna stråk.
- Men även i andra länder. Redan 1999 tog en nordspansk stad, Pontevedra, steget att göra sin medeltida stadskärna bilfri – en stadskärna som är mer än dubbelt så stor som Lund inom de medeltida vallarna. All gatuparkering förbjöds, leveranser vissa tider, privatbilar 30 km/tim. Handelsföreningen delad vid införandet, men den människovänliga staden har blivit en stor attraktion.

Andra exempel

- Bryssel med försök med att blanda trafiken genom att ge bilarna maxhastighet på 20km/tim.
- Paris, som stänger av Rue de Rivoli och bygger 650 km cykelvägar,
- Frankfurt, som anlägger park utefter floden Main istället för motorväg.
- Milano och många andra stora städer och ännu fler mindre har olika varianter på att freda sina urbana vistelsezoner från bilar.

Hur stärka en levande handel?

Nätförsäljning och externa köpcentra innebär stora utmaningar för handeln i stadskärnan.

Behövs en motoffensiv:

- skapa attraktiva gaturum!
- bygg inte externa köpcentra
- bygg inte Galleri-gator inne i kvarteren, som planerna var för Galten
- skulle inte Handelsföreningen och andra intressenter kunna sätta press på fastighetsägarna att hålla hyrorna på rimlig nivå? I en fungerande marknad för lokaler skulle det ju inte finnas lokaler som står tomma länge. Är det så att fastighetsägarna spekulerar inför försäljning av hela fastigheten med höga fiktiva lokalhyror för att kunna sälja fastigheten dyrare?
- Gratis kollektivtrafik på lördagar! (gärna alltid)
- Varva handel med lokaler för kulturella ändamål

Mobilitetsmönster i stadskärnan

- Många fler gågator. All internationell erfarenhet visar att bilfria områden gynnar stadens attraktivitet och handeln.
- Gula och gröna bussar till förorter, vid stationen och runt stadskärnan, små gratis matarbussar i stadskärnan

Ska vi bygga ett kongresscenter?

- V har inget emot ett kongresscenter om det verkligen behövs. Vi har inte sett någon övertygande utredning om detta. Det har sagt att det är ett stort sådant som behövs. Men sådana ska byggas på Brunnshög och finns i Malmö. Vi har tagit ställning i byggnadsnämnden mot den storlek byggnadsvolymer där givits, men vi är inte emot att lokaler för kongress och andra möten byggs i kvarteret Häradsövdingen, om det kan inrymmas i lokaler som inte tar parken i anspråk, som inte medför rivning av delar av gamla Tingsrätten, och som i storleken på byggnadsvolymer inte dominerar över Klosterkyrkan.

Var ska Sjukhuset ligga?

- Det ska ligga kvar! Möjligen med utvidgning där Kemicentrum nu ligger.
- Idrottsplanerna ska ligga kvar inom cykelavstånd för barn och ungdomar
- Vänsterpartiet vill inte bygga på åkermark

Hur förbättrar vi tillgängligheten?

- Fler gågator, många fler handikapparkeringar
- Små gratis matarbussar
- Om gatuentrén inte kan handikappanpassas pga kulturbyggnadshänsyn bör stöd ges för att om möjligt arrangera en alternativ entré.

Hur skyddar vi våra gröna områden och åkermarken?

- Genom att inte genast backa när det kommer förslag om att bygga på åkermark.
 - Genom att aldrig bygga i parker. V kan däremot tänka sig att i förtätning bygga på gröna remsor kring bilvägar, områden som inte är användbara för människor som parker viktiga för klimatet. De är dock viktiga för klimatet. Fällda träd bör därför kompenseras med nya.
 - För att inte bygga på åkermark accepter vänsterpartiet att bygga tätt och högt, med det ska vara med kvalitet, inte bara påplussat ett par våningar för en stadsplan ritad för fyra- till femvåningshus, som på Västerbro.
-

Putins mål: att återupprätta det ryska imperiet av Gunnar Stensson

Invasionen i Ukraina 2022 är det senaste av Moskvas övergrepp i Östeuropa. Läsningen av Martin Kraghs aktuella bok om rysk historia efter andra världskriget - ***Det fallna imperiet*** - väcker en rad kusliga minnen – och minnen av förhoppningar som grusats. Putin ser järnridåns och terrorbalansens tid som en rysk storhetstid. Genom invasionen i Ukraina vill han återskapad den.

Vad var det som hände under den där ”storhetstiden”?

Segern i andra världskriget hade givit Sovjetunionen kontrollen över Östeuropa. Pragkuppen 1948 dödade demokratin i Tjeckoslovakien och bekräftade uppkomsten av den järnridå som upprättats mellan öst och väst. Stalin-diktaturen drabbade alla länder inom östblocket.

Stalin avled 1953. Chrusjtjovs tal 1956 vid 20:de partikongressen där han fördömde Stalins terror och de sovjetiska Gulag-lägren väckte hopp om befrielse. Solsjenitsyns ”En dag i Ivan Denisovitjs liv” fick publiceras i Sovjet.

Men samma år inträffade Ungern-revolten, kanske inspirerad av de förhoppningar som väcktes av Chrusjtjovs avståndstagande från stalinismen. Ungern lämnade Warszawapakten och bad FN om hjälp. Men efter några dagar invaderade sovjetiska trupper Budapest och installerade en lydregering. Sveriges radio hade en journalist som skildrade det tragiska förloppet inifrån Budapest. Drömmen om självständighet och demokrati krossades.

13 augusti 1961 uppfördes Berlinmuren

1968 valdes Dubcek till ledare för Tjeckoslovakien. Han förespråkade ”socialism med ett mänskligt ansikte”. Järnridån öppnades på glänt. Under Prag-våren sjöd landet av entusiasm. En av dem som glädde sig var CH Hermansson, vpk:s partiledare.. Äntligen en befrielse från den förstenade Sovjet-kommunismen.

Den 23 augusti krossades Pragvåren av sovjetiska, östtyska och ungerska trupper. Martin såg en ishockeymatch på TV. Publiken ropade Dubcek! Dubcek! Vad säger dom, undrade Martin. Ropar dom dum-tjeck? Han var 7 år.

1977 kom nästa frigörelseförsök. Då publicerade oppositionen i Prag ”Charta 77”, ett manifest för politiska och mänskliga rättigheter. Författaren Waclav Havel och andra försvarare av Charta 77 fängslades. Flera avrättades.

I december 1979 invaderade Sovjetunionen Afghanistan.

Solidarnosc grundades i Polen 1 augusti 1980. Det var ursprungligen en fackförening men förvandlades under hösten till en bred demokratirörelse. Den 13 december krossades den. Polsk militärdiktatur infördes – för att förhindra inmarsch av sovjetiska trupper.. Då bröt VPK Lund med SUKP, Sovjetunionens Kommunistiska Parti. Jag ringde och meddelade Lars Werner annandag jul.

1985 blev Gorbatjov det sovjetiska kommunistpartiets generalsekreterare och 1990 fick han titeln Sovjetunionens president. Han blev inom kort avsatt. Han krävde Glasnost – öppenhet – och Perestrojka – förnyelse. Länderna innanför Sovjetunionens järnridå andades ut. Befrielsen blev möjlig.

Ungern gjorde 1989 en avgörande insats genom att öppna gränsen till Österrike. En strid ström av öst-medborgare flyttade till Väst. Berlinmuren revs i november 1989. Tyskland enades.

Sommaren 1990 följde Karin och jag med några MFF-funktionärer på en bussresa till Budapest. Alla gränser var vidöppna. Där fanns kulsprutor och torn och taggtråd, men grindarna var öppna och posteringarna obemannade. Efter ett dygns resa var vi framme i ett strålande Budapest en klar julidag. Alla var glada.

En epok var slut. Initiativet till förändring kom inifrån Sovjetunionen. Lägg märke till att väst hela tiden förhöll sig passiv. Sovjetunionen hade fått göra vad som helst innanför järnridån. Det kan förklaras av terrorbalansen, hotet om ömsesidig förintelse.

Väst hade sina egna bekymmer. Kolonialmakterna Storbritannien och Frankrike krigade för att behålla sina kolonier. Indien blev fritt. Mao segrade i Kina. USA höll på med Vietnamkriget i drygt tio år innan de blev slagna. Inte bekymrade sig USA om något sådant som Prag-våren.

Nu är jag äntligen framme vid Putin. Han finns i bakgrunden bakom Bresjnev, Gorbatjov och Jeltsin. För honom hade Sovjetunionens storhetstid börjat med segern över Nazi-Tyskland 1945 och slutat med unionens sammanbrott. Nyliberalismen härjade i Ryssland och rikedomarna togs över av oligarkerna. Vladimir Putins mål var att återupprätta det ryska imperiet. För det verkade han tålmodigt under alla de år som förflutit sedan dess. Vi sammanfattar vad han gjorde nästa vecka.